

Represivní protiepidemická opatření

MUDr. Miroslava Zavřelová

Ústav ochrany a podpory zdraví LF MU

Protiepidemická opatření

- **preventivní**
předcházejí vzniku nákaz
- **represivní**
v ohnisku nákazy
s cílem omezit, event. zastavit šíření nákazy

Proces šíření
nákazy

ZDROJ

PŘENOS

**VNÍMAVÝ
JEDINEC**

Ohnisko nákazy

- Zdroj nákazy a další osoby, které byly v kontaktu s nákazou (s infikovanou osobou, s vehikulem)
- Velikost ohniska ovlivněna způsobem přenosu nákazy
- Osobám v ohnisku nákazy se ukládají karanténní opatření (např. zvýšený zdravotnický dozor – sledování zdravotního stavu, skriningová vyšetření, dočasný zákaz výkonu epidemiologicky rizikových činností apod.)
- Ohniskem nákazy je nejčastěji rodina (školka, škola)

Represivní
opatření
na úrovni zdroje
nákazy

ZDROJ

PŘENOS

**VNÍMAVÝ
JEDINEC**

Represivní opatření v ohnisku nákazy

- **Izolace**
  - povinná hospitalizace na infekčním odd.
  - domácí izolace
- **Epidemiologické šetření v ohnisku nákazy**
- **Karanténní opatření**
- **Dezinfekce, dezinsekce, deratizace**

Represivní opatření na úrovni zdroje nákazy

Včasná diagnostika nákazy

- klinická
- laboratorní
- epidemiologická anamnéza

Hlášení nemocných a podezřelých z nákazy orgánu veřejného zdraví

- diagnózy dle vyhl. MZ ČR 306/2012 Sb., o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- hlášení podává první lékař, který stanovil diagnózu infekčního onemocnění nebo podezření na ně
- hlášení se posílá na územně příslušné epidemiologické oddělení (územně příslušná hygienická stanice)
- forma hlášení - zaslání předepsaného tiskopisu nebo telefonicky

Represivní opatření na úrovni zdroje nákazy

Izolace a léčba

o způsobu izolace rozhoduje první lékař, který stanovil diagnózu infekčního onemocnění nebo podezření na ně

- **povinná hospitalizace na infekčním oddělení**
  - diagnózy dle vyhl. MZ ČR 306/2012 Sb., o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- **domácí izolace**

Infekce s povinnou izolací a léčbou na infekčním odd.

(vyhl. 306/2012 Sb.)

- tuberkulóza
- akutní virové hepatitidy
- břišní tyfus a paratyfus
- poliomyelitis
- spalničky
- pertuse
- záškrť
- bacilární úplavice
- amébová úplavice
- cholera
- trachom
- syfilis v I. A II. stádiu
- SARS, MERS
- hemoragické horečky
- horečnaté onemocnění
nejasně etiologie s cestovní
anamnézou

Represivní opatření na úrovni zdroje nákazy

Aktivní vyhledávání

V ohnisku nákazy se provádí aktivní vyhledávání nemocných a podezřelých z nákazy – prostřednictvím laboratorních vyšetření

- **Možný případ** infekčního onemocnění s klinickými příznaky - nutno potvrdit laboratorním vyšetřením
- **Pravděpodobný případ** infekčního onemocnění – jasné klinické příznaky nebo epidemiologická souvislost - nutno potvrdit laboratorním vyšetřením
- **Potvrzený případ** infekčního onemocnění splňuje klinická a laboratorní kritéria
- **Podezřelý z nákazy** – osoba exponovaná nákaze, bez příznaků, nutno potvrdit nebo vyloučit asymptomatickou = inaparentní formu nákazy laboratorním vyšetřením

Cílem je odhalit a izolovat další potenciální zdroje nákazy a zastavit její šíření.

Epidemiologické šetření v ohnisku nákazy

Provádí epidemiolog formou rozhovoru s pacientem (rodičem dítěte) s cílem:

- **objasnit příčiny vzniku nákazy**
- **určit zdroj nákazy**
- **objasnit cestu přenosu**
- **vymezit rozsah ohniska nákazy**
  - velikost ohniska je dána počtem osob exponovaných nákaze
  - identifikovat osoby v kontaktu s nákazou –
možné případy, pravděpodobné případy a podezřelé z nákazy
- stanovit cílená **represivní opatření** (karanténní opatření) pro osoby v kontaktu s nákazou

Represivní
opatření
na úrovni
přenosu nákazy

ZDROJ

PŘENOS

**VNÍMAVÝ
JEDINEC**

Represivní opatření v ohnisku nákazy

(na úrovni přenosu
nákazy)

Karanténní opatření pro osoby v kontaktu s nákazou

- **Zvýšený zdravotnický dozor**
ukládá se osobám exponovaným nákaze,
screeningová vyšetření po max. inkubační dobu
- **Karanténní opatření**
  - karanténa
  - zákaz výkonu povolání - pro epidemiologicky významné profese

**Činnosti
epidemiologicky
závažné**

- **Provozování stravovacích služeb**
- **Výroba potravin**
- **Uvádění potravin do oběhu**
- **Výroba kosmetických přípravků**
- **Provozování úpraven vod a vodovodů**
- **Služby péče o tělo**

Služby péče o tělo

- Kadeřnictví, holičství
- Pedikúra, manikúra
- Solárium
- Kosmetické služby
- Masáže
- Rekondiční a regenerační služby
- Tetování a piercing

Represivní
opatření
na úrovni
vnímavého
jedince

ZDROJ

PŘENOS

**VNÍMAVÝ
JEDINEC**

Represivní opatření na úrovni vnímavého jedince

Imunoprophylaxe

aktivní imunizace (očkování) v ohnisku nákazy

např. při epidemii virové hepatitidy typu A nebo

při epidemii spalniček – tzv. **mimořádné očkování**

ukládá krajský hygienik v místě epidemie

(vzácně hlavní hygienik ČR při epidemii celostátního rozsahu)

Represivní opatření v ohnisku nákazy

(souhrn)

- včasná diagnostika nákazy
- hlášení nemocných a podezřelých z nákazy orgánu veřejného zdraví
- izolace nemocného /podezřelého z nákazy
- aktivní vyhledávání nemocných a podezřelých z nákazy
- epidemiologické šetření v ohnisku nákazy
- karanténní opatření pro osoby v kontaktu s nákazou
  - zvýšený zdravotnický dozor
  - karanténa pro děti
  - zákaz výkonu povolání - pro epidemiologicky významné profese
- edukace cílená na konkrétní diagnózu a situaci v ohnisku nákazy
- imunoprophylaxe
- ohnisková dezinfekce